

Hin almenna jörðin

At helmingurin av Føroya jörð hefur ligið hjá tí almenna hefur haft hin allrastörsta týðning fyrri traðarbrúkið og niðurstøturáttin hjá teirri ognarleysis fjøldini — tað er ein royndur lutur.

Man ikki fólkið sum heild vera ímóti, at kongsgarðarnir verða seldir, annaðhvørt — sum ein bóndi kravdi á einum fundi — fyrri 25 ferðir leiguna til festarnar ella sum aðrir hava á máli, til hægstjóðandi, kortini ikki undir 150.000 til 200.000 kr. fyrri ein 6-markagard.

Hin almenna jörðin skal ikki verða seld, spekulatiónsobjekt — tað er javnaðarmannastöðan. Men flokkurin er hugaður fyrri og krevur eina umskipan av jarðarbrúkinum, so tað verður at geva fólkinum og landinum nógv meira enn nú — sjálvandi fyrst og fremst teimum, ið røkja jörðina.

Tað var hetta krav flokksins, ið orsakaði setan av nevndini, ið aftaná eitt stórt arbeiði og hart stríð kom við uppskotinum, sum liggur til grundar fyrri jarðarumskipanini av 1937. Men tessverri vóru andstöðukrefstirnir av sterkar, so uppskotið, ið varð gjøgnumfært, var so skert og merkt av »kompromisbreytingum«, at javnaðarmenn harðari enn á nokrum sinni máttu halda fram við kravinum um radikalar broytingar í landbrúkslóggevuni. Samanber flokksins uppskot í »Arbeiði til øll á sjógv og landi«.

Kongsjörðin og allur ágóðin av henni hjá okkum sjálvum!

Henda stöða javnaðarmanna er komin til orða líka síðan flokkurin kom á ting. Og stríðið fyrri hesi hugsjón hefur eisini borið við sær, at vit hava fingið óskert lóggevvald í øllum jarðarbrúkinum viðvíkjandi. Leiga og øll onnur inntøka av almennari jörð er nú so, at tað liggur hjá okkum at lata tað koma aftur til jörðina (jarðarbrúkararnar). Men umsitingin og lóggávan viðvíkjandi jörðini er ikki tíðarhóskandi. Her megu broytingar, stórbroytingar fara

Stórøking í fiskiveiðini

Danski fiskimálaráðharrin segði í røðu herfyri, at ætlanin var at fáa sett fleiri sendimenn í teimum 70 marknaðarlonðunum, ið Danmark seiur fisk til. — Viðari segði hann, at danska fiskiveiðin hevði verið í stórøking seinastu 20 árin. Í 1938 var veiðan 87 milj. kr. móti 424 milj. kr. seinasta ár. Sama tíðarskeið var útflutningsvirðið hækkað frá 38 milj. kr. til 274 milj. kr.

fram — og tað liggur einans á okkum.

Tað eigur at verða sagt og undirstrikað, at javnaðarflokkurin hefur altíð í krøvum sínum viðvíkjandi kongsgóðsinum haft ta stöðu, at áðrenn flokkurin tekur endaliga stöðu, megu flokkanna stöður og vilji liggja fyrri í fullfíggaðum uppskotum (lógaruppskotum).

So týðningarmikil er jörðin, at javnaðarflokkurin seinast av øllum vil handla við bindi fyrri eygum og allraminst lata í hendurnar á monnum, ið flokkurin ikki hefur álit á, einsamallar at skipa fyrri hesum okkara dýrasta luti, jörðini.

Tað var sambært hesa stöðu, at javnaðarflokkurin mátti krevja uppskotini til framtíðarskipan fyrri jörðini á borðið fyrst, áðrenn greitt varð atkvøða fyrri ella ímóti yvirtøku av kongsgóðsinum.

Tað er henda framtíðarskipanin, ið land og fólk tørv. Fåa vit ikki hana, týðir yvirtøkan einki uttan rættin til at selja — og tað vil sum sagt javnaðarflokkurin ikki.

Og tá ið menn ikki vildu hoyra røtt um, hvat ið ætlanin var, men einans kravdu at geva landsstýrinum fullræði at gera við jörðina tað, ið tí lysti, varð illtinkan við góðum grundum vaktur.

Ílltinkan um, at afturhaldskrefstirnir, ið sita fyrri borgum, høvdu í hyggju at gera tað sama við kongsjörðina, sum tær høvdu við landshandilin, og sum tær hava gjørt við alt, ið hiit almenna hefur átt til frama fyrri fólkið, fyrst og fremst ta ognarleysu fjøldina:

*avluta landsins ognir og
frægastu stólpar til
einstakar privatar magnatar.*

Móti hesum skaðaatburði hefur javnaðarflokkurin barst og vil altíð koma at berjast.

Nú er kongsjörðin yvirtikin uttan at nakað varð sagt um, hvat ið menn ætla við kongsgóðsinum, uttan at nokur trygd varð givin fjøldini móti spekulatiónarvandanum. Tað var harmiligt. Men vit megu vóna, at avlutingargirndin, ið hefur valdað og valdar meirilutflokkunum, ikki fær høvi at bróta seg sum eitt ólukkuóløgi yvir fólkið, men at kongsjörðin kortini verður undantakið, ið menn kunnu semjast um at verja sum landsins dýrastu ogn og dyggasti stólpi undir lívsrættinum her á landi.

Men, Føroya fólk, ver árvakið! Tú ert so ofta tikið á bóli.

1 miljón kr. til skipaflotan

Hin føroyska tryggingin hevur samtykt at lána realkreditstovninum eina miljón kr. Av hesum peningi letur Tryggingarsambandið 500.000 kr., Føroya brunatrygging 300.000 og Føroya vanlukkutrygging 200.000 kr.

Hvar hevði hesin peningur verið at fingið, um øll tryggingin nú hevði verið á privatum útlendskum hondum?

Landsrættarfundir

Drúgvir hava landsrættarfundirnir í Klakksvíkarmálinum verið, dag um dag hava fundirnir verið settir kl. 10 á morni og aftur kl. 2 s. p.

Ákerurnar og vitnisfórslan hava verið gjølla gjøgnumgngin, og teir ákærdu hava verið avhoyrdir, somuleiðis vitnini, og haraftrat hava nøkur nýggj vitni verið avhoyrd.

Tað er áhugavert at leggja til merkis, hvussu gjølla verður spurt um hvønn einstakan tilburð og hvørja smáhending. Tað tykist sum einki, hvussu lítið týðandi tað enn er, má fara burtur ímillum.

Eftir øllum at døma kann spurn-

ingurin um, hvørvið »fútaforrættningin« á sjúkrahúsinum var gyldeg, fara at koma fram aftur; verjararnir tykjast ið hvussu er at leggja stóran dent á at fáa alla tilgongdina hesum viðvíkjandi gjølla lýsta.

Øll tey vitnini, ið eru komin aftrat, hava vitnað teimum ákærdu til frama, og teir ákærdu halda fast við tær frágreiðingar, teir áður hava givið. Høvuðsvitni móti teim ákærdu hava eisini verið avhoyrd, t. d. ríkisumboðsmaðurin, fútin, dómarari Rendal og Mitens, landsstýrismaður. Eisini hesir hava sum heild staðið við vitnisburð og skrivligu innlegg síni

Var tað so galið við landsstýrinum?

Richard Long, lögtingsmaður, sigur seg frían fyrri at hava lovað landsstýrinum nakað.

Richard Long, lögtingsmaður, hefur latið bliðið vitað, at hann ikki hefur givið nakað lyfti um at vilja fremja semingina, ið kom í lag millum sóknarstýrið í Klakksvík, landsstýrið og Kampmann, og at hann tí fyrri sítt viðkomandi vil vísa aftur eina og hvørja skuldsetan um lyftisbrot í læknamálinum.

Vit vilja sjálvandi ikki træta við harrara Long, men taka orð hansara til eftirtekta og bera honum umberslu.

Men so kemur okkum fyrri, at landsstýrið eigur orðið.

Tí eingin Føroyingur, sum fylgdi við hendingunum, sum tær fullu undir samráðingunum millum sóknarstýrið í Klakksvík, landsstýrið og Kampmann, og sum endaðu í nevnda sáttmála, ívaðist í, at landsstýrið hevði flokkar sínar aftanfyrri seg. Tað var jú almanna kunnugt, at stýrið hevði kontakt við sínar flokkar ella oddamenn, meðan leikir vórðu fluttir.

Tað, at tað í sáttmálanum stendur, at um læknafelegið ikki skuldi verið sinnað at taka Halvorsen lækna sum lim sín, vildi málið verða at leggja fyrri tingið, so reglurnar fyrri sjúkrahúsið í Klakksvík kundu broytast hagar, at skyldan hjá sjúkrahúslækanum

at røkja upp til 500 sjúkrakassalimir fullu burtur, kann bert skiljast soleiðis, at landsstýrið og við tí tess flokkar høvdu bundið seg til á tingi at samtykkja tær broytingar, sum í sáttmálanum vóru umrøddir.

At ein av oddamonnum aftan fyrri landsstýrið nú skriftliga og munnliga kann trína fram og avsanna, at hann hefur staðið aftanfyrri landsstýrið, tá ið tað við síni undirskrift gav Klakksvíkingum, øllum øðrum Norðoyingum og øðrum, ið vóru interesserað í læknaviðurskiftunum í Norðoyar sjúkrahúsdømi, Kampmanni eins og einumhvörjum øðrum, ið hevði athuga fyrri einari positivari loysn av málinum, ta fatan, at tess undirskrift sjálvandi hevði tess flokkar aftanfyrri seg, setur landsstýrið í eitt tilíkt ljós, at eingin »kommentarur« tørvast.

Vit hava áður nevnt, at norska javnaðarstjórnin hefur í umbúna at stytta um arbeiðstíðina, so einans verður arbeiði í 42 í staðin fyrri 48 tímar um vikuna.

2 verksmíðjur í Bergen hava roynt hetta. Arbeiðstíðin var ávikavist stytta til 40 og 42 tímar. Í báðum ferum vóru úrslitini góð. Framleiðslan var størri, enn tá ið arbeiði varð 48 tímar um vikuna. Samstundis hækkaði lønin.